



DEN JYSKE
OPERA

Pressemeddelelse
Århus den 21. april 2010

Den Jyske Opera præsenterer
augustforestillingen i sæson 2010-11
Erich Wolfgang Korngold **Die tote Stadt**



Libretto Paul Schott (Erich Wolfgang Korngold og Julius Korngold)
efter romanen Bruges-la-Morte af Georges Rodenbach

Dirigent Alexander Joel • **Instruktør og scenograf** Mikael Melbye

Synges på tysk med danske overtekster • Varighed ca. 3 timer inkl. pauser

Danmarkspremiere

Musikhuset Aarhus, Store Sal

Onsdag 18. august 2010 kl. 19.30 • Lørdag 21. august kl. 15.00

Onsdag 25. august kl. 19.30 • Lørdag 28. august kl. 15.00

Den Jyske Opera præsenterer igen et mesterværk fra det store operarepertoire, som man ikke tidligere har kunnet opleve i Danmark.

Den østrigsk-amerikanske komponist Erich Wolfgang Korngold var et musikalsk vidunderbarn, som kun 22 år gammel skrev sin 3. opera, *Die tote Stadt*. Da nazisterne tog magten i Østrig, emigrerede Korngold til USA, hvor han med sin storladne musik fik succes som filmmusikkomponist.

Operaen handler om Paul, der har mistet sin hustru Marie og hænger fast i savnet. Han tilbringer dagene i en trancelignende tilstand og ser en række voldsomme syn for sig, hvor drømme og virkelighed blandes sammen. Da synene endelig hører op, forstår Paul, at han må forlade den døde by og komme videre med sit liv.

Iscenesættelsen af denne danske førsteopførelse er igen overladt til Mikael Melbye, som sammen med sit faste hold høstede mange anmelderroser for *Pigen fra Vesten* ('09). De krævende hovedpartier varetages af tyske Torsten Kerl og danske Ann Petersen. Den musikalske ledelse af Den Jyske Operas Kor og Aarhus Symfoniorkester er lagt i hænderne på en af de mest talentfulde tyske kapelmestre i den yngre generation, Alexander Joel.

Operaen er med sin ekstremt ekspressive stil en milepæl i det senromantiske tyske operarepertoire efter Wagner og Strauss. Såvel musik som dramaturgi peger frem mod de store filmiske værker, der blev det 20. århundredes folkelige kunstart.

"*Die tote Stadt* handler om ensomheden i den dybe sorg, om livets skyggeside når vi rammes af en dyb eksistentiel krise, hvor selve livets og dødens mening fylder og martrer vores sjæl. Aldrig nogensinde har denne problematik været mere nærværende og vedkommende end i vores

tilsyneladende velfærdssamfund" udtaler operachef Giordano Bellincampi. Hallucinationer, gys og virkelighed bliver viklet ind i hinanden i det surrealistiske drama i en af det 20. århundredes mest bjergtagende operaer. "Die tote Stadt er med sin intense, psykologiske handling og den geniale musik ganske enkelt et værk, man bør opleve", slutter Bellincampi.

VÆRKET

Det litterære forlæg for *Die tote Stadt* er Georges Rodenbachs gådefulde fortælling og symbolske mesterværk *Bruges-la-morte* fra 1892 (på dansk "Brügge-den-Døde"), som Rodenbach også omformede til teaterstykket *Le mirage* (1897). Korngold og hans far, Julius Korngold, skrev librettoen under pseudonymet Paul Schott (Paul efter hovedpersonen og Schott efter deres forlægger). De ønskede sandsynligvis at undgå kritik af Julius Korngold, der var kendt som magtfuld musikkritiker på Wiens *Neue freie Presse*, og som åbent havde promoveret sin søn. Operaen havde dobbeltpremiere i både Hamborg og Köln 4. december 1920 og fik indenfor det første år premiere otte forskellige steder, bl.a. på The Metropolitan Opera i New York 1921. Puccini hørte operaen og skal have udtalt, at "her var håb for tysk musikteater".

Die tote Stadt blev stort set ikke opført frem til 1970'erne, hvor Korngold fik en renæssance gennem nyindspilninger af lydsiden til de film fra Hollywoods guldalder, som Korngold havde komponeret musik til. *Die tote Stadt* blev indspillet i 1975, og i 1980'erne blev samtlige Korngolds orkesterværker indspillet. To arier fra operaen har dog også i den mellemliggende periode jævnligt været koncertopført: Mariettas lied fra åbningsakten "Glück, das mir verblieb" og Pjerrots dansesang "Mein Sehnen, mein Wähnen" fra anden akt.

HOLDET BAG DIE TOTE STADT

Vi har valgt igen at overlade iscenesættelsen af en dansk førsteopførelse til instruktør og scenograf Mikael Melbye, der sammen med projektdesigner Wendall Harrington, lysdesigner Anja Myung Hansen og kostumedesigner Deirdre Clancy vil lægge op til endnu en stor dramatisk oplevelse. Dette hold stod bag den anmelderroste danske førsteopførelse *Pigen fra Vesten* (august '09). Marie Brolin-Tani er forestillingens koreograf. Den musikalske ledelse er denne gang lagt i hænderne på en af de mest talentfulde tyske kapelmestre i den yngre generation, Alexander Joel.

Alexander Joel er musikchef på Staatstheater Braunschweig, har dirigeret en lang række store tyske orkestre og har 48 forskellige operaer på sit CV. I 2009 dirigerede han bl.a. *La Bohème* på Oper Köln og *Den glade enke* på Sächsische Staatsoper Dresden. I 2010 dirigerer han Gounods *Faust* på Deutsche Oper am Rhein og Semperoper Dresden og Donizettis *Lucia di Lammermoor* på Staatstheater Braunschweig. Han blev uddannet i 1996 fra musikkonservatoriet i Wien.

Mikael Melbye debuterede på Den Jyske Opera i 1999 som instruktør og scenograf på den Reumertnominerede opsætning af Strauss' *Salome*, og i 2004 stod han for opsætningen af Debussys *Pelléas & Mélisande*, der ligeledes blev nomineret til en Reumertpris.

Wendall Harrington har designet lys og projektioner til en lang række forestillinger på Broadway, på Det Kongelige Teater til Brittens *Skruen strammes*, for duoen Simon & Garfunkel og er desuden en fast del af fakultetet på Yale School of Drama.

Anja Myung Hansen var fra 2001-04 belyser på Bayreuther Festspiele og for Den Jyske Opera designede hun - forinden *Pigen fra Vesten* - lys til *Tryllefløjten* ('08). I efteråret 2009 har hun designet lys på forestillingen *Bygmester Solness* på Det Kongelige Teater.

Deirdre Clancy har designet kostumer for bl.a. Royal Shakespeare Company og English National Opera. Hendes kostumedesign kunne før *Pigen fra Vesten* opleves i Danmark med Tivolis opsætning af *Oliver!* ('07).

Marie Brolin-Tani har været kunstnerisk leder af MBT Danseteater i Århus 1992-2001, Skånes Dansteater 2001-2007 og siden august '08 Det Unge Dansekompagni, som fik Årets Reumert Talentpris '09. Hun har iværksat adskillige internationale danseprojekter og er en af de mest erfarne koreografer på den danske dansescene.

DE MEDVIRKENDE

De ekstremt krævende hovedpartier i *Die tote Stadt* synges af tyske Torsten Kerl i rollen som Paul og danske Ann Petersen i rollen som Marietta.

Torsten Kerl har sunget partiet som Paul på Opéra National du Rhin i Strasbourg og Théâtre du Châtelet i Paris ('01), ved Salzburger Festspiele og på Staatsoper Wien ('04), på Liceo Barcelona ('05-'06) og senest på San Francisco Opera og Royal Opera House Covent Garden ('08). Desuden har han indspillet *Die tote Stadt* på både CD og DVD. Han er en efterspurgt heltetenor og har optrådt på The Metropolitan Opera i New York, La Scala i Milano og alle større operahuse i hele Europa. Han har alle vigtige tenorroller i Wagners operaer på sit repertoire (bl.a. Erik, Parsifal, Tristan, Lohengrin, Tannhäuser, Loge og Siegmund). I sæson 2009-10 kunne han opleves som Max i *Jægerbruden* og Erik i *Den flyvende Hollænder* på Hamburgische Staatsoper, Otello i koncertudgave med London Symphony Orchestra, titelpartiet i Wagners *Rienzi* på Deutsche Oper Berlin og Don José i *Carmen* på New National Theatre Tokyo.

Ann Petersen har tidligere tryllebundet publikum på Den Jyske Opera bl.a. som Leonore i Beethovens *Fidelio* ('07) og som Marskalinden i Strauss' *Rosenkavaleren* ('05) og har nu fuld fart på sin internationale karriere. Hun sang titelrollen i *Ariadne på Naxos* ('09) og Marskalinden i *Rosenkavaleren* på Det Kongelige Teater ('08) og Elsa i Wagners *Lohengrin* på Oper Köln. I fremtiden vil hun kunne høres som Freia i Wagners *Rhinguldet* på L'Opera de la Bastille i Paris (2010), titelrollen i Beethovens *Leonora* på Komische Oper Berlin (2010) og Guttrune i Wagners *Ragnarok* i Strasbourg (2011) og Monte Carlo (2014).

De øvrige roller som Frank (Pauls ven), Brigitta (Pauls husholderske) og medlemmer af Mariettas trup varetages af et udsøgt hold af kendte sangere.

Torsten Kerl	Paul
Ann Petersen	Marietta, danserinde / Maries åbenbaring
Jørn Pedersen	Frank, Pauls ven
Anette Bod	Brigitta, Pauls husholderske
Elsebeth Dreisig	Juliette, danserinde i Mariettas trup
Trine Bastrup Møller	Lucienne, danserinde i Mariettas trup
Jan Lund	Victorin, instruktør i Mariettas trup
Daniel Hällström	Fritz / Pjerrot i Mariettas trup
Jens Krogsgaard	Grev Albert

Endvidere medvirker Den Jyske Operas Kor og Aarhus Symfoniorkester.

KOMPONISTEN

Den østrigsk-amerikanske komponist Erich Wolfgang Korngold (1897-1957) var et musikalsk vidunderbarn og spillede tidligt sine værker for Gustav Mahler, som sendte ham til en dygtig

komponistlærer. Korngold skrev adskillige balletter, klaverkoncerter og orkesterværker, inden han kun 22 år gammel skrev sin 3. opera, *Die tote Stadt*.

Korngold er ikke en moderne komponist, men partituret til *Die tote Stadt* indeholder alt det, man ville kalde nyt i tiden efter 1. Verdenskrig. Værket er en blanding af uafhængige ideer og lån fra andre komponister, f.eks. citater fra Wagner såvel som lån af Wagners brug af ledemotiver som idé, Strauss' store orkester med en bred klang, Puccinis fornemmelse for fantastiske melodier og 'tale-sang' som hos Arnold Schönberg.

Korngold er inspireret af tysk symbolisme og Freuds teorier om drømmetydning ("Traumdeutung" fra 1899). 'Den døde by' er et psykologisk rum i vores drømmes ingenmandsland og *Die tote Stadt* bringer os på en eksistentiel rutschetur gennem den menneskelige psyke.

Die tote Stadt blev med baggrund i Korngolds jødiske afstamning forbudt af nazisterne og Korngold emigrerede i 1934 til USA. Korngold fik her succes med sin storladne musik som filmmusikkomponist for både Paramount og Warner Bros.-studierne i Hollywood. Han var med til at udvikle filmmusikken som genre i årene efter tonefilmens indtog på det store lærred og fik sin første af to Oscars for filmen *Anthony Adverse* (1936). Særligt hans musik til Errol Flynn-filmene *Captain Blood* (1935) og *The Adventures of Robin Hood* (1938) – for hvilken han fik den anden Oscar – betragtes i dag som skelsættende. Samtidig havde Korngold problemer med at bibeholde sin anerkendelse som komponist af opera og orkesterværker, og en rejse tilbage til Wien i 1949 var ikke nogen succes. Publikum foretrak "moderne" komponister som Stravinsky og Schönberg eller den nye jazz frem for Korngolds raffinerede musik, der mere hørte til den verden, der forsvandt med 1. Verdenskrig. Korngold blev amerikansk statsborger og boede i USA, til han døde som 60-årig.

HANDLINGEN

Die tote Stadt foregår ved overgangen til det 20. århundrede. Hovedpersonen Paul har mistet sin hustru Marie og hænger fast i savnet. Paul tilbringer dagene i en trancelignende tilstand, indtil han møder kvinden Marietta, der minder ham om Marie. Paul er splittet og ser en række voldsomme syn for sig, hvor drømme og virkelighed blandes sammen. Da synene endelig hører op, forstår Paul, at han må forlade den døde by og komme videre med sit liv.

Den døde by er den døde sjæl, ikke kun Pauls, men menneskehedens. Til trods for, at *Die tote Stadt* er besat med spøgelsesfigurer, som hjemsøger Paul i syner, ender *Die tote Stadt* med livets triumf – som var operaens første titel – og et farvel til hallucinationer og illusioner.

FAKTA

Billetsalget i Århus begynder 28. april 2010

Billetsalg i Musikhuset Aarhus tlf. 8940 4040, www.musikhusetaarhus.dk

Billetpriser kr. 667, 537, 407, 337

Gratis optakt 1 time før hver forestilling

Rabatter

• Abonnementsrabat kr. 40 pr. billet udløses ved køb af billetter til mindst tre forestillinger i Musikhuset Aarhus • Studierabat kr. 80 • Ungdomsrabat (under 25 år) kr. 60

Kontakt os venligst for yderligere spørgsmål.

Med venlig hilsen
Den Jyske Opera